

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ.

Anna Shalygina

**Strategie jednání rusky mluvících studentů na
základě podmínek daných zákonem o pobytu
cizinců na území České Republiky.**

Bakalářská práce

Praha 2011

Autor práce: Anna Shalygina

Vedoucí práce: Mgr. Magdaléna Šťovíčková Jantulová

Oponent práce:

Datum obhajoby: 2011

Hodnocení:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen ty zdroje, které uvádím v seznamu použité literatury a pramenů.

Zároveň souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 24 června 2011

Anna Shalygina

Obsah

Obsah	4
1. ÚVOD	5
2. TEORETICKÁ VYCHODISKA	8
2.1 Teorie integrace	8
2.2 Cizinecká legislativa	10
2.2.1 Zákon o pobytů cizinců	11
2.3 Teorie jednání	12
3. METODOLOGIE	15
4. EMPIRICKÁ ČÁST	18
4.1 Přijezd do ČR	18
4.2 Vzdělání	19
4.3 Záměstnání	21
4.4 Zdravotní pojištění	24
4.5 Cizinecká legislativa	27
4.5.1 Cizinecká policie	30
4.6 Informovanost	32
4.7 Plany do budoucna	33
4.8 Případová studie - příběh Ivana	35
4.9 Porovnání výsledků analýzy s jinými výzkumy podobné problematiky	38
5. ZÁVĚR	40
6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	42
7. PŘÍLOHY	44
7.1 Příloha č. 1. Okruhy kladených otázek	44
7.2 Příloha č. 2. Informovaný souhlas	46
7.3 Příloha č.3. Kódovací kniha	48

1. Úvod

Otázka cizinců ve všech jejích aspektech je velmi populární a aktuální mezi vědci, je to otázka nejen sociologická. Současný svět se mění, dlouhodobě uzavřené státy Střední a východní Evropy po pádu komunismu se znovu otevírají pro nové členy společnosti. Tato otevřenost umožňuje lidem opustit svojí zemi a vydat se na cestu za „lepším životem“. Bauböck (2004, s. 14) popisuje následující trendy mezinárodní mobility. Za prvé, od doby 18. a 19. století ekonomická modernizace vyvolala prudký vzestup individuální teritoriální mobility. Od samého začátku byl přechod od agrární společnosti k industriální doprovázen globálními, pracovními migracemi. Rozvoj globálních informačních sítí zbavil společnosti poznávacích hranic. Tato globalizace informací taky povzbudila přitažlivost opustit zemi původu a zároveň zjistit vše potřebné o cílové zemi. Dopravní revoluce skutečně „zkrátila“ vzdálenosti a významně snížila náklady na cestování. K současné situaci přispěl i pracovní migrační boom po Druhé Světové Válce. Posledním trendem mezinárodní mobility je uskutečněný pád Železné opony v blízké minulosti a ukončení Studené Války. Všem těm historickým událostem a evolučním změnám jsme zavázáni za současný svět, v němž žijeme. Hranice se stírají, kultury prolínají čím dál, tím více.

Ohledně české společnosti Barša a Baršová (2006, s.1) uvádí, že ze zemí s nulovou integrací se stal přestěhovalecký stát. Tyto zásadní společenské změny nutily vládu k vytvoření konkrétní přistěhovalecké politiky, umožňující četnému počtu imigrantů začlenit se mezi české občany. Tato politika v současné době prošla jistým vývojem, ale stále není dokonalá a nezastupuje určitou, jednotnou strategii.

Cizinecká legislativa je velmi důležitým faktorem, ovlivňujícím konstruování vlastního života v příslušné zemi. Nabízí totiž soubor pravidel dodržování, která jsou nezbytná k uskutečnění pobytu samotného. Cílem výzkumu je získat informace o tom, jak daný zákon ovlivňuje podle aktérů jejich rozhodnutí a jednání při výběru vysoké školy, hledání zaměstnání a zařizování zdravotnické péče. Tyto tři aspekty života jsem si vybrala jako výchozí pole mého výzkumu, protože jsou zásadními nástroji k uskutečnění pobytu v cizí zemi. Podle Cousseyové (2000) jsou tyto oblasti jedny hlavních položek integračního procesu.

Výzkum se zaměřuje především na strategie jednání, volené respondenty. Obecně, lze říct, že strategie je „rozhodnutí nebo sekvence rozhodnutí vedoucí k dosažení cíle i plán takovýchto rozhodnutí, charakteristický způsob tvorby takovýchto rozhodnutí.“ (, J. Jandrounek, 2007, s.240). Analýza strategií vychází z teorie jednání T. Parsonse a vysvětluje základy koordinačního systému jednání. Tento systém se skládá z elementů jako konkrétní cíl, konkrétní podmínky, konkrétní prostředky a jedná nebo několik norem, které řídí naplnění cíle.

Tento výzkum má kvalitativní strategii, je realizován v Praze v květnu – červnu 2011 pomocí polostrukturovaných rozhovorů s rusky mluvícími studenty vysokých škol. Z legislativního hlediska, tato skupina patří do širšího pojmu - občané Třetích zemí. Třetí svět je geografickým pojmem druhé poloviny dvacátého století, v současném použití je ztotožněn s termínem „rozvojové země“. V tomto výzkumu rusky mluvících jedinců účastníky definuji jako občany zemí bývalého Sovětského Svazu. Do roku 1991 byla ruština jazykem mezinárodní komunikace SSSR, de facto plnila funkci státního jazyku. Její používání pokračuje v zemích, dříve patřících k Sovětskému Svazu jako mateřština většiny populaci. Celkový počet rusky hovořících ve světě je kolem 167 milionů, kolem 110 milionů jedinců ovládají ruštinu jako druhý jazyk¹

Všichni občané Třetích zemí mají k uskutečnění pobytu na území České Republiky stejné podmínky a proto jsou zahrnuti do společné právní skupiny.

Ve svém výzkumu navazuju na již existující studie, především na projekt Fakulty Sociálních věd univerzity Karlovy v Praze a grantové Agentury Akademie věd České Republiky „Jak se žije cizincům v České republice: Analýza biografických vyprávění“. Projekt probíhal v letech 2004-2006 a věnuje se sebezpříteli a životní situaci cizinců na základě biografických vyprávění.

Toto téma jsem zvolila z několika důvodů. Za prvé je otázka cizinecké integrací stále aktuálnější v Čechách. Ve své práci zkoumám její základní strategie a tímto ukazuji přímé fungování cizinecké legislativy na příkladě jedné zvolené právní skupiny. Za druhé toto téma mě zajímá i z osobních důvodů, jsem totiž rusky mluvící studentkou vysoké školy a dobře vím, jak funguje celý systém cizineckých institutů. Kromě toho znám všechny své respondenty osobně, což mi určitě pomohlo k navázání přátelské atmosféry během interview a získání důvěryhodných informací. Rovněž přiznávám, že moje spojenost s výzkumným problémem je ovlivňujícím faktorem, proto všechny svoje tvrzení v empirické části zdůvodňuji úryvky z rozhovorů, s cílem patřičně analyzovat získanou informaci.

Tato bakalářská práce má následující strukturu. Teoretická východiska jsou představená v kapitole č. 2. Vycházím s teorie integrace, teorii jednání T. Parsonse a analýzy cizinecké legislativy. Následně popisuju své metodologické kroky, výzkumnou strategii, výběr vzorku, zajištění důvěryhodnosti výzkumu. Empirická část je tvořena několika kapitoly, jejichž obsah lze celkově popsat následujícím způsobem

---

¹<http://www2.ignatius.edu/faculty/turner/languages.htm>

- Strategie jednání zvolené respondenty na základě podmínek stanovených cizineckou legislativou.
- Porovnání zjištěných výsledků se závěry již proběhách výzkumu o postavení cizinců a jejich integraci v ČR.
- Případová studie jako ilustrace proměn strategií jednání vzhledem k cizineckému zákonu, na příkladě konkrétního respondenta. Case study je tradičně považována za „jeden z možných způsobů jak porozumět složitým sociálním jevům“ (R. Švaříček, K. Šed'ová, Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách, 2007, s.96)

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Teorie integrace.

Slovo integrace je odvozeno od latinského *integrum*, což znamená „celek“ a *integratio* – obnovení, regenerace. Je to v podstatě jakékoliv sjednocení na různých úrovních. Heckmann (1999, s. 2-4) mluví o několika obecných konceptech, jedním z nich je přidání jednotlivých elementů nebo části struktur k již existující struktuře a propojení toho všeho jako celku. V moderních společnostech je integrace míněna většinou jako tržní proces, důsledek osobního rozhodnutí jedince. Více méně, motivy jedince nemusejí být v přímé souvislosti s otázkou integrace. Podle Bauböcka (2004, s. 46) integrace imigrantů jde o proces, pomocí něhož trvalé bydliště a dlouhodobý pobyt vedou k plnému členství v politické, sociální a kulturní sféře. Integrační politika vůči cizincům a spoluobčanům – imigrantům se většinou zásadně liší. Cizinci přestěhovalci se mohou později změnit ve státní občany přes naturalizace. Ale když se občanství deleguje na další generace, většinou původ vítězí nad územím narození a tím staví jedince narozeného v rodině imigrantů, do právní pozice cizince.

Evropská integrace má přinejmenším tři různé dimenze. První je ekonomická, vztahuje se na vyloučení národní regulaci, což převádí k posunu místních trhů na mezinárodní jednotnou úroveň. Druhá dimenze je politická, transformuje národní suverenitu do úrovně Unie, vznik mezinárodního prostoru umožňující volný pohyb občanům uvnitř Unie je třetí sociální dimenzi.

Bauböck (2004, s. 11) mluví i o ideových předpokladech integrace cizinců. Tradice demokracie a liberalismu by měla uznávat integraci bez obecného rámce státního občanství. Měla by být přítomná možnost aktivní účasti v činnostech občanské společnosti v dostatečné míře. A nakonec, integrace musí uznávat rozmanitost náboženské víry, politických názorů, sexuální orientace a kulturních tradic.

Integrace probíhá na různých úrovních. Podle Heckmanna (1990, s.4) jsou to strukturální, kulturní, sociální a identifikační roviny. Barša (1999, s.231) dokonce mluví o třech typech: občansko–politickém, sociálně – ekonomickém a kulturním. Ve svém výzkumu se zaměřím na strukturální a sociálně – ekonomické roviny. Tollarová (2006) mluví o strukturální integrace v souvislosti s legálními a politickými podmínkami, které se musejí dodržovat k uskutečnění

pobytu. Tato integrační úroveň poskytuje základnu všem dalším, tj. je nezbytnou podmínkou pro existenci samotného pojmu integrace. Bez absolvování tohoto stupně, se vůbec nedá o žádné integrace mluvit. Legislativními otázkami integrace se zabývá stát, disponující určitou integrační politikou. Stanoví zákonný rámec pro základní rovinu integrace. V daném výzkumu určitým prvkem integrační politiky je zákon o pobytu cizinců na území České Republiky.

Co se týče sociálně – ekonomické úrovně, poskytuje ty aspekty, které vedou ke stabilizaci a samostatnosti cizince ve společnosti, jakožto možnost pracovat, studovat, vlastnit nemovitost a být zdravotně pojištěn na rozdíl od integraci sociální, která pojednává a každodenním rutinním přijetím a začleněním cizince do společnosti. V Souvislosti s tímto Couseyová (2000, s. 15, 21, 27) začleňuje zmíněné stabilizační aspekty do „Rámce integrační politiky“. Tak zaměstnání zajišťuje pravidelný příjem, je to nejdůležitější prvek života. Následně, vzdělání poskytuje nutnou kvalifikaci, potřebnou úroveň ovládnutí jazyka a naplnění sebedůvěry cizince. Nezbytností je samozřejmě zdravotní pojištění, které musí být poskytnuto v stejné míře občanům i cizincům.

Integraci je nutno chápat jako stále se vyvíjející proces, směřující k stoprocentnímu naplnění jejích aspektů.

V anglické literatuře (Heckmann, Bauböck) je pro označení aktéra integrace používán termín „imigrant“, odvozený od pojmu „migrace“. Migrace obecně je přesunem obyvatelstva, a v tomto případě prefix „im“ označuje vjezd, imigrant je přistěhovalec. V české literatuře (Tollarová, Barša) se používá termín „cizinec“, kterého se budu držet ve své práci. Za cizince se považuje každá osoba, která nemá v příslušném státu, tj. v České Republice státní občanství. Existuje několik druhů „cizinců“, rozřazení probíhá na základě občanství a teritoriálního statusu (Bauböck 2004, s. 25- 28).

Podle občanství jsou to :

- navrátilé vlastní občané,
- naturalizovaní cizinci, (naturalizace je proces přirozeného získávání občanství na základě určité doby pobytu)
- osoby s dvojitým občanstvím,
- co-etnický zahraniční občané, (etnické židy a němci)
- komunitní občané (např. občané EU)
- jiní zahraniční občané.

Podle teritoriálního statusu –

- nelegální imigranti a pracovníci, neopatřené dokumentaci
- azylanti
- pracovní migranti,
- rodinní příslušníci imigrantů
- jiné kategorie imigrantů, do níž spadají zahraniční studenti, migranti za účelem obchodu atd.

V rámci této práce bude řeč o posledních dvou skupinách těchto kvalifikací.

2.2 Cizinecká legislativa.

Cizineckou legislativou míním právní řád, konkrétně soubor právních norem týkajících se pobytu cizinců na příslušném území. Tento právní řád je nástrojem uplatňování přestěhovalecké politiky. Jak již bylo zmíněno v úvodu přestěhovalecká politika prošla časovým vývojem, kterému se budu ve své práci věnovat podrobněji. Barša a Baršová (2006, s.1-3) navrhnou tento vývoj sledovat ve třech periodách (od roku 1989 – 1990 – 1995, 1995 – 1999, 1999 – do současnosti).

První období se vyznačovalo liberalistickým duchem po pádu komunismu. Byl reorganizován institut trvalého pobytu, vízová politika byla volnější. Tento legislativní stav přispěl ke zvýšení přílivu imigrantů, který avšak nebyl dobře kontrolován. Ale v tomto období skoro neexistovala legální možnost natrvalo se usadit v zemi a naturalovat, až na výjimku sňatku s českým občanem.

Druhé období je charakterizováno zpřísněním vízové politiky, důvody posloužili jako negativní dopad nelegální migrace jako růst nezaměstnanosti a snaha splnit požadavky ke vstupu do Evropské Unie. Klíčovým momentem tohoto období je přijetí nového zákona o pobytu cizinců, který stanovil nový režim, propojoval totiž pojmy „dlouhodobý pobyt“ a „trvalý pobyt“ a umožňoval získání pobytu trvalého po dobu deseti let pobytu. Imigrantům se tím vlastně otevřela možnost se stát v budoucnu plnoprávními českými občany.

Třetí období je zastoupeno třemi trendy – výraznější konceptualizací problému statní migrační politiky, nové tendence jsou však bržděny převládáním práva nad politikou, snahou o kompletnější přístup k otázkám migrace.

Jakmile se uskutečnil vstup do EU, otevřeli se možnosti k formulacím konkrétních programů. Všechno ale naznačuje, že v blízké době bude mít místo jen zdokonalení kontroly a regulace legální migrace.

2.2.1 Zákon o pobytu cizinců.

Brožura pro cizince (2010) spolu s Úplným znění zákona (2011) poskytují obecný přehled cizinecké legislativy. Informace týkající se povolení k pobytu a jeho prodloužení jsou v souladu s novým zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů od 21. prosince 2010.

Gabal (2004, s. 2 - 3, 14 - 15) diskutuje o problémech společných všem cizincům vyplývajících z cizineckého zákon a jeho příčinách.

- zákon má vůči cizincům restriktivní charakter. Nezabývá se otázkami integrace, nýbrž klade na cizince formální požadavky.
- Cizinecký zákon staví všechny cizince do právně nejisté pozice. Jsou totiž vnímání jako obdobní migranty, předpokládá se, že natrvalo v ČR nezůstanou.
- Nejsou zdůvodněná záporná rozhodnutí. Pobyt může být cizinci ukončen z jakýchkoliv důvodů.
- Dlouhodobé vízum, s výjimkou víza za účelem podnikání, vydává se vždy jenom na rok.
- Rozhodováním o pobytu se zabývá cizinecká policie. Tím nevykonává svojí primární funkci – potlačení nelegální migrace.

Hlavními problémy cizinců v Čechách však i nadále zůstávají nevyhovující správa cizinecké agendy, snížení motivace k naturalizaci z důvodů přílišné komplikovanosti systému, právní nejistota, přítomnost diskriminace, obtížné přístupy k bydlení, nulové volební právo, závislost cizinců na zprostředkovatelských strukturách a absence vyhovujících podmínek legální participace na pracovním trhu.

Otázka naturalizace podle cizineckého zákona je taky složitá. Cesta k získání občanství je moc dlouhá. Deset let nejistoty nemohou motivovat cizince v plné míře, když zvláště na získání občanství není právní nárok. Navíc zatím v České Republice neexistuje možnost dvojitého občanství.

2.3 Teorie jednání.

Termín jednání podle sociologického slovníku (Geist, 1992, s. 150) je užíván ve dvou významech. „První vychází ze situace, v níž se jednání odehrává, druhá z jeho intence. Tak, E. Durkheim (1895) za ně považuje takové jednání, které je obecné pro všechny nebo přinejmenším pro většinu členů společností, přičemž „obecným“ rozumí „závazné“. Podle Maxe Webera (1921) sociální jednání je „takové chování, které vlastní (smysluplné) jednání orientuje jeho smyslem na cizí jednání, základem je očekávání, že bude sociálně smysluplně jednáno.“

T. Parsons (1937, s.40) navrhuje každý akt jednání představit jako jednotku koordinačního systému. Následující pojmy jsou nezbytné k jejímu popisu.

Teorie jednání předpokládá existenci určitých prvků jako aktér, cíl, což je budoucí poloha věci, na kterou se orientuje jednání, a situace – směr jejího vývoje se kardinálně liší od cíle. Jsou přítomné i elementy, které aktér může ovlivnit, jsou to prostředky, a elementy na které nemá žádný vliv – podmínky. Je nezbytností také „normativní“ orientace jednání. Z těchto základních pojmů plynou následující důsledky

- jednání je vždy proces provedený v čase. Časová kategorie představuje základ pro teorie jednání obecně. Pojem „cíl“ vždy předpokládá korelaci s budoucím stavem. Proces jednání je vlastně uskutečněním, realizací a dosažením tohoto cíle.
- existuje jakási sféra výběru, co se týče jak cílů, tak prostředků, tady je přípustná možnost chyby a špatného výběru.
- daný systém je subjektivní, pracuje jen s jevy, předměty a událostmi tak, jak jsou představené aktérem. Odsud vyplývá nutnost rozlišení objektivního a subjektivního úhlu pohledu, tj. pohledu badatele a pohledu aktéra.
- ohled na fyzické a biologické podmínky a faktory se určuje hranicemi analýzy.

Toto schéma se používá analyticky, tj. cílem je analýza jednání určitého aktéra, jako prostředky se mohou používat jen ty momenty, které respondent je schopen okomentovat.

Podobný systém má své vlastnosti, vznikající jenom na určité úrovni náročnosti vztahu jednotek jednání mezi sebou. Tyto vlastnosti nemohou být odhalené v samostatném jednotlivém jednání, které se zkoumá separátně. Řeč jde o emergentní (od angl. *emergent* – nepředvídaný) vlastnosti. Konkrétně, ekonomická analýza podle své definice je analýzou možnosti používání omezených prostředků vzhledem k množství rozmanitých cílů. Ekonomická racionalita je totiž emergentní vlastnosti jednání v případě, kde se zkoumá soubor jednotek jednání, tvořících integrovaný systém jednání.

V rámci této práce je proto objektivní využití konceptu racionálního jednání. Loužek (2008, s. 125 - 141) mluví o přítomnosti ekonomického terminu „užitek“ v této koncepci. Aktér se snaží maximalizovat výnos ze svého jednání a tím získat největší užitek pro sebe. Samotná teorie je založená na rozsáhlých vědeckých poznacích z oblasti filosofie, morálky, politiky, ekonomiky a etiky a uvažuje o člověku jako o odpovědném a účelném aktérovi. Tady lze připustit námitku, že jedinec ne vždy jedná racionálně, ale tady spíš vyvstává otázka úhlu pohledu na toto jednání. Jednání v prospěch vlastního zájmu vždycky obsahuje komunikaci a sdělování s jinými aktéry. Tento proces Loužek označuje jako „uzavření transakce“. Zároveň transakci zahrnují úplatky, hrozby, sliby a investice. Typy jednání se liší v souvislosti s různými situacemi, a mohou být třech druhů. První je takové jednání, které používá jenom ty zdroje, kterými aktér disponuje, je to banální přístup. Druhý zastupuje zaměření získat pod kontrolu potřebné zdroje, které aktér zatím nemá. Třetí je převádění kontroly nad zdroji na další osobu. V tomto posledním přístupu hlavním podnětem je, že ten druhý se postará o uspokojení potřeb líp, než to udělá sám aktér na základě stejných zdrojů.

Dalším klíčovým bodem je otázka autorita. Podřízený nějaké autoritě aktér nejedná ve svůj prospěch, ale naplňuje cizí přání. Autoritu mohou představovat jak přirozené tak i korporační aktéry. Příkladem korporačního aktéru je jakákoliv instituce, v níž přirozené osoby vystupují jako agenty.

Využívání pojmu „užitek“ předpokládá existenci určitého indikátoru, který zprostředkovává transakce mezi aktéry. V ekonomické teorii tuto úlohu hrají peníze, které nemají sami o sobě žádnou hodnotu. V rámci teorie racionálního jednání takovým indikátorem je status.

Ze všeho výše uvedeného vyplývá otázka, proč aktér jednající ve vlastní co největší prospěch si vytváří závazky s jinými aktéry. Odpověď je velmi zřejmá, tímto způsobem budují si sociální kapitál, který je produktem vztahů mezi osobami. Přítomnost tohoto druhu kapitálu umožňuje aktérovi vyřešit úlohu, ke které by jinak neměl potřebné zdroje. Jednou ze zajímavých vlastností je nezcizitelnost.

Obecně, v širším smyslu lze označit racionální chování jako „volbu mezi alternativními cíli, na základě dané sady preferenci a skupiny příležitosti“.

Podle sociologa W. Thomase (1961) jednání je řešením určité situace, kterou můžeme definovat pomocí následujících dat - 1) souhrn hodnot – to jsou objektivní podmínky k jednání, 2) postoje – mají vliv na aktuální chování, odsud definice situace je zobrazením těchto dat. (Thomas, Znaniecky, 1927)

Thomas mluví o tom, že aktér vstupující do nové situace, musí ji určit na základě své zkušenosti s podobnými případy z minulosti. Jedinec musí být schopen „vytvářet obecná schémata situací“. Na základě této schopnosti budovat podobné paralely, se dá vydělit tři druhy osobnosti – filistr (sošák), bohem a kreativní člověk. První typ vůbec nepoužívá vytváření nových schémat, k životu mu stačí jen několik obecných přístupů, které běžně používá. Co se týče bohéma, jeho uvažování je spojené s okamžitým stavem situací, a výběr záleží na temperamentu a náladě. Vytvářené postoje nejsou propojené jako celek. A nakonec, kreativní člověk přizpůsobuje svůj výběr novým situacím a příležitostem. Jeho postoje mají organizovaný charakter. Určitě, tyto typy se zřídka vyskytují v „čisté“ formě, spíše můžeme mluvit o velkém počtu variací na tyto tři téma. A také musíme brát v úvahu, že jedinec a prostředí se ovlivňují a vytvářejí navzájem. (Thomas, Znaniecky, 1961, s. 934-940)

Řešení situace probíhá na základě potřeby uspokojení přání. Tyto základní přání lze rozdělit na čtyři kategorie – touha po nové zkušenosti, touha po bezpečí (založena na strachu ze smrti), touha po odpovědi (založena na instinktu lásky a kontaktu s jinými jedinci, nejsociálnější ze všech přání) a touha po uznání (problém vývoje osobnosti). Thomas zmiňuje, že nejen odehrávání nějaké situace a jednání funguje na základě uvedeného výše, ale dokonce i celoživotní příběh a povaha individuality. A zároveň tyto touhy mohou být uspokojené jenom v rámci společnosti. A v tomto případě společenská morálka je obecně přijímanou definicí jakékoliv situace, vyjádřena ve společenských názorech a nepsaných zákonech. (Thomas, 1961, s. 741-744)

3.METODOLOGIE.

Jako výzkumnou strategii pro svůj výzkum jsem zvolila strategii kvalitativní. Hlavním důvodem je nutnost získat komplexní pohled na výzkumný problém. Zajímám se hlavně o popis situací a prožívání a zkušenosti respondentů. Důležitý je omezený počet sledovaných jedinců a jejich specifikum. Problém se bude zkoumat v kontextu (přírozené prostředí) s jeho následnou interpretací a vysvětlením. (R. Švaříček, K. Šed'ová, Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách, s.13-17)

Jako techniku sběru dat jsem zvolila verbální techniku dotazování, konkrétně polostrukturovaný rozhovor. Tato technika je nezbytná k provedení mého výzkumu, protože umožňuje získání konkrétné jedinečné subjektivní informace přímo od respondenta. Polostrukturovaná forma zároveň napomáhá k vyprávění na určité obecnější téma, nikoliv konkrétné otázky. (viz Příloha č.1)

Otázky jsou kladené v určitém pořadí za účelem získání podrobného popisu života respondenta ve vybraných aspektech od okamžiku jeho příjezdu do ČR. Poskytuje to určitý obraz životního vývoje a změn během pobytu v Čechách.

Respondenti jsou rusky mluvící studenti vysokých škol v Praze ve věku od 20 do 26 let s dobou pobytu od 3 do 7 let. Celkový počet je osm lidí, z nichž pět jsou ženy a ostatní tři jsou muži. Konstrukce vzorku bude probíhat na základě účelového výběru, tj. s ohledem na výzkumný problém. Vzorek je homogenní na základě zkušenosti respondentů s cizineckým zákonem, tj. respondenty byly voleny výzkumníkem v souvislosti s informačně bohatým případem. Vzorek je flexibilní, tj. „není vytvořen v jednom momentě, nýbrž je v souladu s cirkulární logikou v průběhu sběru dat a jejich analýzy stále rozšiřován a redefinován“. (R. Švaříček, K. Šed'ová, Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách, s.73) Konkrétně v rámci mého výzkumu to znamená, že směrem rozšiřování vzorku budou různorodé zkušenosti respondentů s institutem zákona. Vývoj a změny strategii jednání lze sledovat na základě typu víza, délky pobytu, pozitivní nebo negativní zkušenosti s cizineckou legislativou. Dále uvádím mnou navrženou tabulku k ilustraci jednotlivých případů.

	studentský vízum	Současný přechod z jednoho typu do druhého	Podnikatelský vízum	Trvalý pobyt
3 roky	Irina, Ivan	K.O.		
4 roky	Elena, David			
5 let			Tatiana	Nadežda
7 let	Vasilisa			

Respondent Ivan je zdůrazněn v této tabulce tučným písmem na základě svých negativních zkušeností. Všechny jména jsou změněny na pseudonymy, se všemi respondenty byl podepsán informovaný souhlas ve dvou výtiscích. Rozhovory probíhaly mezi 23.05.2011 a 16.06.2011 v Praze. Všechny interview probíhaly v ruštině a byly nahrány na diktafon. Ruštinu jako výchozí jazyk výzkumu jsem zvolila proto, že respondenty pocházejí z okruhu mých známých a je velmi nepřirozené dělat rozhovor v češtině s osobou, se kterou před tím byla navázaná dlouhodobá komunikace v ruštině. Rozhovor s prvním respondentem K.O. probíhal ze začátku v češtině, ale pak jsem údajně změnila jazyk v souvislosti s tím, že K.O. vyprávěl velmi málo a pořád se snažil používat jen správnou češtinu, což velice ovlivňovalo jeho výpověď. Po přechodu do ruštiny tyto problémy zmizely a začala se běžná neformální konverzace. Všechny použité úryvky rozhovoru jsou následně přeloženy mnou do češtiny.

Proces sběru dat a jejich analýzy budu provádět současně z několika důvodů. Za prvé samotná povaha kvalitativního výzkumu vyžaduje tento postup, protože umožňuje doplnit nedostatky a spravit případné chyby v následujících rozhovorech pomocí přepisu a analýzy předchozího. K přepisu rozhovoru budu používat transkripční konvenci A. Leix (2003, s.5). Tato konvence není určena pro hlubší lingvistickou analýzu, je to „souhrn poznámek s odpovídajícími symboly a podrobným vysvětlením jejich použití, který má sloužit podle možnosti k jasnému, jednoznačnému a ekonomickému převedení zvukového záznamu řeči do psané podoby (v českém jazyce)“

Kódy a poznámkování budu tvořit na základě segmentace textu rozhovorů. Následujícím krokem je deskriptivní analýza, tj. popis jevu a jeho případné vysvětlení. Kódovací kniha je vytvořená na základě komentovaných přepisu osmi rozhovorů a obsahuje 24 kódy. (viz Příloha č.3)

Pro tento typ výzkumu je charakteristická nízká reliabilita a vysoká validita. Hlavním problémem v této části vidím riziko ovlivnění výsledků výzkumníkem, totiž mnou. Je možná

situace, ve které já, jako osoba se vztahující k zkoumanému jevu, jakožto studentka cizinka, můžu interpretovat data z hlediska své zkušenosti, nikoliv zkušenosti respondentů. Aby k tomu nedošlo, budu se neustále reflektovat. Budu se snažit zaujmout pozici „cizince“ a nebrat nic za samozřejmé, protože výzkum je velmi subjektivní, zakládá se na osobních pocitech respondentů a jeho výsledky v žádném případě nejde předpovědět.

Důvěryhodnost výzkumu zajistím pomocí výběru zkušenostně bohatých případů ke zkoumání. Jak již bylo zmíněno, výběr vzorku bude probíhat velmi pečlivě, což zvyšuje relevantnost výzkumných závěrů. Během interpretace dat budou taky uvedené přímé citace, ospravedlňující správnost uvažování badatele. Co se týče přenositelnosti výzkumu, na závěr budou popsány shody a odlišnosti s jinými výzkumy podobné problematiky. K zajištění spolehlivosti výzkumu budou podrobně popsány všechny metodologické kroky se zdůvodněním rozhodnutí k tomu, či onomu postupu. (R. Švaříček, K. Šedřová, Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách, s. 28-43)

Co se týče etických otázek, Miles a Huberman (1994) doporučují vybrat si etickou teorii ze seznamu Deyhle, Hessa a LeCompte (1992), která bude provázet celý výzkum. Jako příslušník zkoumané skupiny bych volila teorii deontologickou, založenou na Kantovým pojmu kategorického imperativu. (Qualitative data analysis, Miles a Huberman, s. 289) Zároveň toto navazuje na fakt, že respondenty budou vybíraný z řád mých známých, takže navazování přátelské atmosféry bude snazší, ale zároveň, jak jsem zmínila, musím se snažit držet odstup. A samozřejmostí je, že každé interview bude provedeno s uzavřením informovaného souhlasu. Dalším bodem etiky výzkumu je anonymita veškerých údajů, které mohou vést k identifikaci respondenta na jakékoliv úrovni. Dále, samozřejmostí je pečlivé citování a odkazování na používanou literaturu. (R. Švaříček, K. Šedřová, Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách, s. 43-50)

4. Empirická část.

Cílem mé bakalářské práce je popis a pochopení určitých strategií jednání, bude zdůrazněn v průběhu analýzy a pak vyvrcholí v závěrečné části.

4.1 Příjezd do ČR.

Strategie jednání musí mít svůj výchozí motiv, a tímto motivem je příjezd do ČR, resp. do Prahy. Není to přestěhování v plném slova smyslu, zpravidla studenty mají v zemi svého původu rodiče a zbytek rodiny, a jezdí za nimi o prázdninách. Během výzkumu pojem „rodiče“ se objevoval na různých místech vyprávění, což vypovídá o určité míře závislosti a návaznosti. Ta respondenty zdůvodňují svůj výběr možnosti bezplatného vzdělávání v Evropské zemi a blízkostí jazyka a kultury.

David: Praha – bezplatné vzdělání, Evropa, Evropská unie, možnost dal cestovat a studovat v Evropě, tak nějak.

Naděžda: Tak, do Prahy protože za první, jednoduchý jazyk, za druhé bezplatné vzdělání, za třetí –tady už byla moje sestra, takže tak.

V případě Naděždy její starší sestra sehrála významnou roli, jako turistka už v Praze byla a doporučila tuto zemi. Sestry přijeli společně, ale starší potom se musela vrátit zpátky, teď momentálně, žije a pracuje v Praze.

U některých respondentů tato snaha představovala spontánní přání, jako v případě Iriny, přání vydat se za kamarádkou

Irina: Bylo to velmi spontánní, protože moje kamarádka mi řekla, že si našla to někdy na internetu, ten kurz, a řekla že asi možná tam pojede. Pak jsem ještě ten den o tom řekla mamě, potom, za několik týdnů mama mi přinesla papíry a řekla – jestli chceš, podepiš je, nechceš – tak ne.

Nebo Tatiany, která ze začátku vůbec neměla v plánu v Praze studovat,

Tatiana: Prostě rodiče tady měli své známé, které nabídli abych přijela se prostě podívat, ne nutně studovat a jakoby zkusit si naučit ten jazyk a možná, když se podaří, tady i zůstat. A takhle to i dopadlo.

Určitým momentem je podpora rodičů – možnost bezplatného vzdělávání lze využít jen v případě studia v češtině. V Čechách je spousta přípravných kurzů, které nabízejí výuku českého jazyka a dalších předmětů za tímto účelem. Samozřejmě, že tyto kurzy mají určitou cenu, kterou za studenty platí jejich rodiče. Tato cena se pohybuje mezi 5 až 10 tisíc Evro za školní rok. Po absolvování příslušného kurzu student se může přihlásit na vysokou školu a projít přijímacím řízením na obecných podmínkách. Těmto systémem prochází většina ruský mluvících studentů v Čechách. Výjimkou z této řady příkladů je Vasilisa, která přijela na základě mezinárodní smlouvy mezi vysokými školami, a začala hned studovat na univerzitě. Její případ se obecně liší od ostatních, ve svém vyprávění vůbec ani jednou nezmínila rodiče.

Strategie jednání vždycky naplňuje určitý cíl. Cílem strategií respondentů je úspěšná integrace v České Republice, jejíž uskutečnění je procesem, vyvíjecím se v čase. Mění se prostředky aktérů a mění se i základní podmínky. Na příkladě konkrétních dimenzí života v této práci sleduju jaké strategie jednání volí ruský mluvící studenti na základě podmínek, daných zákonem o pobytu cizinců.

4.2 Vzdělání.

V této kapitole řeč půjde o vzdělání jako nástroj k zajištění pobytu, nikoliv jako procesu výchovy a studia. Dosahování vysokoškolského vzdělání je podmínkou naplnění zmíněných základních cílů. Kromě toho příslušnost k vzdělávacímu institutu je hlavním kritériem k uskutečnění dlouhodobého pobytu z pohledu cizineckého zákona.

Základním bodem strategie jednání je, z těchto důvodů, vhodný výběr vysoké školy. Zaručuje totiž účel pobytu a jeho následnou legalizaci. Kompletnější orientaci v této otázce poskytuje již začaté v země původu vysokoškolské vzdělání – Tatiana je absolventkou pětiletého univerzitního studia, David absolvoval dva ročníky studia, Vasilisa studovala rok před svým příjezdem do Čech. Ostatní respondenty začali svůj pobyt v Praze hned po dosažení středního vzdělání s maturitou. Výběr vysoké školy nejčastěji zdůvodňují jednoduchým přijímacími zkouškami nebo její absencí a spolu s tím většinovým výběrem, pro studenta z cizí země je totiž velmi důležitá přítomnost dalších migrantů v novém prostředí například, Elena změnila své rozhodnutí o oboru studia na základě úzkosti ocitnout se v samotě.

Elena: Jo, chtěla jsem, celý život jsem chtěla se zabývat genetikou, dělala jsem přijímačky na přírodovědeckou fakultu, ale po pravdě řečeno, velmi jsem se lekla, že tam budu sama a nic tam neznám, tak.

Dalším důležitým momentem ve výběru vysoké školy je přítomnost jedné nebo několik rezervních variant. Irina svůj výběr zdůvodňuje v souvislosti s nutností prodloužení pobytu

Irina: Kdybych mě nepřijali tam, kam jsem chtěla nejvíc, nešla bych někam jinam studovat, zaplatila bych tamto, ale prostě kvůli vízu jsem tam rozhodla podat přihlášku, abych měla co pak ukázat na policii.

Vasilisa sice přijímacím řízením neprocházela, byla hned zapsaná do studia na základě mezinárodní univerzitní dohody, avšak její výběr se uskutečnil před příchodem do České Republiky.

Jelikož je výběr vzdělávací dráhy prvním základním rozhodnutím strategie jednání, úroveň jeho úspěšnosti se různí. Situace Ivana je varujícím příkladem. Neúspěšnost primární strategie způsobila nástup na „rezervní“ vysokou školu, která se ukázala jako nevhodná pro Ivana z důvodu studijní náročnosti. Další varianta byla zvolena podle skutečných učebních schopností, ale studium byl opuštěn kvůli přerušování dlouhodobého pobytu. Ivan se ovšem vrátil zpátky do

České Republiky s touhou, vysokoškolské vzdělání absolvovat a současně rozhoduje o studiu na soukromé VŠ.

Pro cizince s povolením k pobytu za účelem studia přítomnost vzdělávacího procesu hraje velice významnou roli. Jestli se náhle ocitnou v problémové studijní situaci, mohou ohrozit celý svůj pobyt jeho nelegalizací a budou muset vrátit se zpátky do země původu, což je absolutním selháním strategie jednání. Do zmíněných problémů se studiem se dostaly K.O. a Elena. Kvůli nesplnění studijních povinností byl jím řádný studium ukončen. K.O. současně ve studiu pokračuje, ale ne jako student, nýbrž externí uživatel služeb, tyto potíže se změnou právního statusu ho nutí hledat oprávněné řešení problému.. Co se týče Eleny uskutečnila změnu VŠ ze statní na soukromou a o této změně mluví jako o velice dramatickém okamžiku svého pobytu.

Elena: Jsem závislá na vízu, jsem závislá na škole, jakoby když mě vyhodí budu panikařit, nevím, co budu dělat.

Výzkumník: Ale teď jsi neměla paniku, když si rozhodla tu školu změnit?

Elena: Jasně, že měla, myslela jsem, že mě hned deportují. Ze začátku chtěla jsem se vrátit domu, začít tam... Ale jsem už tady tak dlouho, nechtělo se mi vracet, tak rodiče mi nabídli, ať jdu na soukromou, abych si tu nějakou školu dodělala.

Studium je to, co určuje pobyt. Vasilisa teď momentálně končí magisterský stádium a t není jista svým současným právním stavem, protože jakmile se stane absolventkou, bude musit předložit jiný účel k prodloužení víza. Jelikož se zde chce i nadále zůstat, současně nedisponuje žádnými prostředky zabezpečení.

Vasilisa: Zatím co jsem studovala, věděla jsem, že to je moje zázemí a vždycky můžu ty dokumenty podat pokud studuju a nějak si to vízum udělám. A teď to vypadá tak, že to zázemí už nemám, a nemůžu si dovolit teď dlouho hledat práci, protože potřebuju finanční stabilitu, proto musím co nejdříve začít pracovat.

4.3 Zaměstnání.

Z pohledu cizinecké legislativy, zaměstnání není nutné pro studenta jako zajištění pobytu. Rozhodnutí o pracovní činnosti vyvstává buď z potřeby elementárně se uživit nebo najít si možnost pro změnu druhu pobytu. V prvním případě pracovní činnost se vykonává jako brigáda při studiu, ve druhém je to zaměstnání na plný úvazek se vši mu příslušnou dokumentací. Jak již bylo zmíněno, rodiče a rodina celkově hrají v pobytu cizinců – studentů velkou roli. Především je zajišťují finančně na celou dobu studia. Váže se na jistý zvyk v zemích bývalého SSSR, kde studenty vysokých škol zpravidla vůbec nepracují během školního roku. Studium na VŠ je velmi náročný a zabírá veškerý čas studenta. Vlastně z těchto důvodů rodina „učí“ své děti.

Nikdy nepracovali a nemají s hledáním a vykonáváním práce žádné zkušenosti – Ivan, Elena a Naděžda. Pracovní zkušenosti mají, ale momentálně nepracují Tatiana a Irina. Obě to vysvětlují tím, že nemají nedostatek finančních prostředků a práci vykonávaly jen dočasně. Tatiana pomáhala známým v jejich vlastní firmě, Irina dělala servírku spolu s kamarádkami. Současně pracují při studiu K.O., David a Vasilisa. V jejich případě je to určitá potřeba většího finančního zajištění. Jak již bylo řečeno Vasilisa teď končí magisterský studium a zaměstnání je pro ni důležité jako nástroj živení i jako důvod k prodloužení pobytu. K.O. kvůli problémům se studiem se ocitl v situaci, kdy za svojí vzdělání potřebuje platit, tato skutečnost vlastně stala podnětem k hledání pracovní činnosti. David pracuje vlastně proto, že mu rodiče nemohou nabídnout stoprocentní finanční jistotu, a taky mluví o tom, že až si najde vhodnou práci, změní si druh pobytu.

David: Pak dodělám bakaláře a až ho budu mít, začnu se snažit hledat práci, která je víc spojená s mým oborem. Jakmile budu mít možnost změnit pobyt na pracovní, udělám to.

.Ale toto je jen jednostranný pohled na problematiku zaměstnání v tomto výzkumu. Najít si práci je velmi složitý proces, který je ovlivněn spoustou faktorů, zvláště v případě cizinců. Za prvé, vlastně povolení k pobytu za účelem studia neupřednostňuje pracovní činnosti pro studenty. Existuje určitý počet hodin, který student smí pracovat, ale většina zaměstnavatelů vyžadují povolení k práci, živnostenský list a nebo trvalý pobyt. Absence těchto dokumentů vyvolává velké potíže. Zároveň proces přijetí do zaměstnání je složitější pro cizince, než českého občana, vyžaduje zvláštní právní postup, který je určitou zátíží pro zaměstnavatele.

Vasilisa: Je těžký si najít něco přímo se smlouvou, několikrát mě už odmítli, když už říkali, že mě vezmou, teď to bylo. Přičemž to nebyla nějaká prestižní a těžko sháněná pozice. Vůbec ne, něco jednoduchého, ale když si dozvěděli, co k tomu potřebují, je jasné, že pro zaměstnavatele je těžké přijmout cizince, potřebují různé papíry.

Výzkumník: Jasný, to jsou zbytečné problémy pro toho zaměstnavatele.

Vasilisa: Jo, nevezmou tě, protože se tím nechtějí zabývat, je pro ní pohodlnější přijmout Čecha.

Z tohoto důvodu hodně studentů pracuje nebo pracovali bez žádné smlouvy a dalších privilegií jako placená dovolená nebo nemocenská, podobné zaměstnání pohybuje na hranici legality. Vlastně ze všech respondentů teď momentálně pracuje na smlouvu jenom David. Dalším důležitým okamžikem, zvláště pro začáteční hledání zaměstnání je práce z pozice insidera. Insider (z angl. zasvěcenec) je členem uzavřené skupiny osob, pojem se používá v kontextu privilegované a skryté informací o této skupině. Tak o tom mluví David

David: No, první mé zkušenosti s prací byly navázány na místní cizince, které už tady žijí, protože když neumíš český jít za Čechami je asi velmi riskantní, ale ve skutečnosti se to mělo dělat přímo takhle, protože to je asi chyba většiny cizinců, protože se snaží pracovat nejdřív se svými, a ty svojí jsou smradí, využívají tě a okrádají.

Stejně zkušeností má i Irina

Irina: První rok jsem pracovala na velmi ponižující práci, moje známá holka se seznámila v klubu s Ukrajincem, který pracoval v Mecce a Duplexu, víš taková práce, ty klienty, nevím proč se tak nazývají, prostě víš hledají nějaké lidi...ani přesně nevím jak se jmenovala ta moje práce, protože to bylo něco jako uklízečka-servírka. Takže ve všech těch klubech jsou určité věci, jako třeba tam sbíráš prázdné skleničky a tak něco. <> co se týče platu ten tipek nám řekl buď vám platím... asi to bylo těch 700 korun za noční...takže buď vám to platím jednou za měsíc, pracovali jsme tři noci v týdnu, nebo platím hned po každé směně 600. Ale celkově hodně našich peněz bral sobě, byl to nějaký ten procent...

Výzkumník: Jako prostředník?

Irina: Ano, jako prostředník, a pak jsem mu řekla, že to chci radši každý měsíc, nepotřebuju to po každé noční, no, a hodně nám zadlužoval, víš, mohl vůbec neplatit dva měsíce, takže dělal s tím nějaké machinace, pak už jsem mu řekla, aby mě platil každou noc, protože tak to bylo bezpečnější, ale i tak často neplatil, takže konec konců jsem odtud odešla.

Samozřejmostí je, že příčinou marných hledání práce není jen diskriminace, nýbrž vliv celkového stavu ekonomiky a úrovně nezaměstnanosti:

Vasilisa: Je těžký si najít práce protože je málo volných pozic, jako v Čechách je málo, je to těžký, je vysoká úroveň nezaměstnanosti a hodně lidí hledají, ale málo najdou, zvláště když hledáš něco podle svého vzdělání.

I když tady platí tvrzení „Kdo hledá, ten najde“. K.O., a Irina mluví o možné nedostatečnosti své snahy ohledně neúspěšných pátrání po zaměstnání.

Irina: Po této práci jsem asi něco sháněla, ale nemohla jsem nějak najít, ale opravdu jsem asi špatně hledala, jako nevolala jsem někam, jen koukala na internetu, chápu to...

4.4 Zdravotní pojištění.

Zdravotní pojištění alespoň v minimální míře je nezbytností k prodloužení dlouhodobého pobytu. Minimální mírou se rozumí určitý seznam akutních případů, které jsou zabezpečeny bezplatnou medicínskou pomocí. Cena základního pojištění pohybuje kolem 200 euro ročně, kompletní verze může stát dva i třikrát víc. Sedm respondentů z osmi mají základní smlouvu, přičemž K.O, David, Tatiana a Ivan jí ani jednou nevyužili. Naděžda používá kompletnější verze pojištění a od okamžiků vydání trvalého pobytu má zdravotní služby zajištěné od státu.

Pojištění z legislativního uhlu pohledu taky prochází určitým vývojem – do roku 2010 mohla být k prodloužení pobytu předložena pojistní smlouva z jakékoliv země, resp. země původu cizince,

od roku 2010 platnost má jen česká smlouva a nyní podle nového zákona od 21.12.2010 musí každý cizinec mít kompletní pojištění jehož cena, jak bylo zmíněno je podstatně vyšší. Všechny tyto změny mají určitý vliv na život studentů a každý se s tím vyrovnává jinak. K.O. momentálně mění účel pobytu ze studijního na podnikatelský, v tomto případě je pojištění poskytnuto jeho firmou. (o firmách bude podrobněji řečeno dal), Tatiana již podnikatelské vízum má a taky si to zařídí přes firmu. Davidovi nové kompletní pojištění zajistí organizace, v níž pracuje. Ostatní respondenty budou muset celkovou cenu zaplatit na vlastní náklady.

David: Jo, mám smlouvu, budou muset za mě platit pojištění potom, co odpracuju celkově 150 hodin a podepíšu novou smlouvu.

Výzkumník: Ale kdybys to musel platit sám? To nové?

David: Tak tohle jsou náklady pro jakéhokoliv cizince, protože většinu lidí tady živi rodiče<> ale jsem pro, protože je lepší mít normální pojištění, než si jednou zlomit nohu a zaplatit já nevím sto tisíc korun za jeden den v nemocnici a za to, že ti udělali rentgen a obvaz, tak nějak.

Co se týče samotného využití pojištění, akutní případy jsou zabezpečené v dostatečné míře.

Výzkumník: A kdyby se něco stalo a musela jsi do nemocnice?

Elena: Tak jsem to <pojištění> používala jednou, když jsem měla problém s okem.

Výzkumník: A vzali tě?

Elena: Jo, klidně s tímto pojištěním

Výzkumník: A nic si neplatila?

Elena: Jenom za leky v lékárně jinak všechno bylo zdarma.

Avšak když mluvíme o závažnějších případech, tam se ukazuje určité problémy. Na příklad Vasilisa měla domácí pojištění dlouhou dobu, a s jejím využitím neměla problém, teď momentálně má české základní pojištění a nejde všechno úplně hladce.

Vasilisa: Poprvé jsem to chtěla využít, jsem si to zařídila letos, předtím jsem měla domácí, to jsem používala tak, že jsem většinou chodila, neměla jsem nic závažného, jen něco mě trápilo, tak jsem šla a platila něco do dvou až třech tisíc, psali mě tam účet, který jsem pak doma dávala do kanceláře ty pojišťovny, a pak mi ty peníze posílali na účet. A teď jsem ji chtěla použít poprvé několik dní zpátky, řekli mi na recepci, k doktorovi jsem se nedostala, řekli mi, že potřebuju to zaplatit, protože je akutních případů velmi málo.

Narazila jsem na jeden zajímavý moment ohledně pojištění. Důvodem pro vzácné využití pojištění nebo nevyužití vůbec není jak se zda na první pohled absence případů, ale určitá strategie. Tatiana a Irina totiž přímo mluví o tom, že návštěvu lékaře vždy plánují na dobu prázdnin když vlastně odjedou „domu“, a když je tady začne něco trápit používají leky, které si s sebou převážejí. O přívozu léků taky mluví Elena a Naděžda. Přímo říkají, že pokud se jím nestane něco přímo závažného, zdravotní pojištění nevyužijí.

Elena: Byla jsem tam jednou a v pohodě to bylo. Ale kdybych měla něco nesoriozního, bych tam nešla. Tady antibiotika se prodávají na předpis, ale mám své zásoby z domova.

Tatiana: Stejně ty návštěvy lékaře se snažím dělat doma, u těch lékařů, kterých už znám, které jsou prostě mojí, ke kterým chodím pořád. A proto když tě něco až tak neobtěžuje, nemá cenu jít k lékaři, který tě vůbec nezná, kterému potřebuješ o sobě znovu vyprávět všechno a který ti řekne udělat spoustu testů, aby zjistil jak to tam máš. Pro mě je jednodušší jet domu.

Výzkumník: Přivážíš s sebou nějaké leky?

Tatiana: Půlku kufříku.

Výzkumník: Přivážíš nějaké leky?

Irina: Jo, mám takový mini kufřík jako lékárničku. Furt to dovážu, i maminka mě něco posílá, protože je to tady dražší mi přijde, a pojištění za to neplatí.

Výzkumník: Takže to vypadá tak, že když to není závažný, jsi

Irina: Jo, čekám až pojedu domu, takže lečím se doma.

Výzkumník: Jo, a doma se léčíš taky?

Irina: Ano, vždycky čekám až pojedu domu, například jestli mi bolí zub, mama mi říká vydrž až budeš doma.

4.5 Cizinecká legislativa.

Ve svém výzkumu se zaměřuju na cizince s dlouhodobým povolením k pobytu a trvalým pobytem. Trvalý pobyt se vydává po 5 letech každoročně legalizovaného pobytu na území České Republiky. Určitým podnětem k získání trvalého pobytu je sňatek s občanem EU. Legislativně osoba s trvalým pobytem má stejná práva jako občan, s výjimkou volebního práva a možnosti obsazovat pracovní pozici na státních úřadech. Co se týče dlouhodobého povolení k pobytu, tzn „Vízu k pobytu nad 90 dnů“, může být vydán na základě třech hlavních faktorů – studium, pracovní činnost a podnikatelská činnost. Vždy se vydává na určitou dobu, navázanou na délku účelu, tj. u studentů je to obvykle školní rok, u pracovníků taky rok, a u podnikatelů - 2 roky. Pak se musí prodloužit na příslušném úřadu, kterým je cizinecká policie. Žádost o prodloužení se podává vždy nejméně za dva týdny, a její vyřizování může trvat do 120 dnů, přičemž na její vydání vůbec není žádný nárok. Tady uvádím seznam příslušné dokumentaci.

K žádosti o udělení víza nad 90 dnů je cizinec povinen předložit:

- vyplněný formulář
- cestovní doklad
- doklad potvrzující účel pobytu (pracovní povolení, potvrzení o přijetí na školu,..)
- doklad o zajištění prostředků k pobytu na území ČR
- doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území
- fotografie
- na požádání jsou dále povinni předložit lékařskou zprávu, že netrpí závažnou nemocí (policie může o ni požádat pouze v případě důvodného podezření)(Brožura pro cizince, s.6)

Získání občanství na základě povolení k pobytu za účelem studia je nejproblematictější, protože studentům se počítá jeden rok za polovinu, to znamená, že musejí strávit v Čechách 10 let nepřetržitě. Z tohoto důvodu existuje určitá snaha o změnu druhu pobytu na ten, ve kterém funguje počítání doby typu „rok za rok“, což umožňuje rychlejší získání trvalého pobytu.

Správně řečeno cizinecká legislativa nemá vliv na pobyt a život respondentů, nýbrž v plné míře je určuje. Pokud jedinec nemá právní zajištění jako trvalý pobyt nebo statní občanství je vždy pod tlakem zákona o pobytu cizinců, někdo víc, někdo méně. Pro účely svého výzkumu jsem volila informačně bohaté případy s různou mírou tohoto tlaku. Dá se říct, že základní strategií studentů je snaha o potlačení tohoto vlivu. Tady uvádím konkrétní případy s vysvětlením postupu.

Jak již bylo řečeno, pro zajištění pobytu za účelem studia je nezbytností existence platného studia. Jednou ze strategií je pravidelný úspěšný studium, který zajišťuje vše potřebné. Ale legislativní problém se objevuje v okamžiku získání trvalého pobytu. Studentům jak již bylo řečeno se počítá rok za polovinu, což znamená, že potřebují studovat v Čechách minimálně 10 let, aby mohly vliv cizineckých zákonů výrazně potlačit. Odsud se odvíjí skutečnost, že studenty se snaží při první vhodné příležitosti druh pobytu změnit, aby dosáhnout trvalého pobytu rychleji, možná ještě během doby studia. Pro změnu druhu pobytu existuje několik variant, které jsou zastoupené určitými respondenty v tomto výzkumu. První je změna účelu ze studijního na podnikatelský. Reprezentanty této varianty jsou K.O. a Tatiana. Podnikatelské vízum předpokládá existenci určitého podniku – firmy. Firmu právně může založit kdokoliv, včetně cizince. Firma nabízí svá privilegia, v kontextu této problematiky jsou to vízum na dva roky a počítání typu „rok za rok“. Dříve zákon dovozoval, aby podnik byl nějakou dobu nečinný, teď se vyžaduje jeho fungování, zajištěné dokumentací. Toto nové opatření dělá problém těm, kdo firmu měl výhradně kvůli vízu. K.O. má všechno v pořádku – jeho otec si založil firmu za účelem reální činnosti. Tatiana měla přes firmu zajištěné vízum i pro své rodiče.

Tatiana: a teď mají problém, protože tu žádost o prodloužení podali v únoru a ještě to nedostali.

Výzkumník: A to vízum jsi dostala?

Tatiana: prodlužovala jsem si to minulé léto, mám to na dva roky a ještě k tomu to bylo před všemi těmi novými požadavky. A teď vůbec nevíme, dostanou rodiče vízum nebo ne, protože bude to mrzet, svojí povolení už měli šest let, a když se teď to nepovede, ztratí všechno

Výzkumník: chybělo jím už málo do trvalého pobytu?

Tatiana: no ne, v podstatě o ten pobyt nemohou žádat, protože jím to nevyhází podle měsíců, co tady strávili. Ale když to nedostanou teď, bude velmi obtížné za nějakou dobu získat další. Moc mě to mrzí, jezdili ke mně sem často na návštěvy.

Tady bych chtěla zmínit další polárně protikladné strategie. Řeč půjde o Naděždu a Ivanovi. Naděžda je vdaná za občana ČR, získala si tím trvalý pobyt, ale taky to nebylo jednoduchý, musela na úřadech do slova dokázat, že jsou s manželem skutečně spolu.

Naděžda: <úředník> podíval se na ty dokumenty a říká, jo, jste se před chvílkou vzali?

Odpovídám – jo, to je nějaký problém. Říká, že potřebujeme žít v manželství aspoň rok, a až pak můžu podávat tu žádost na trvalý pobyt. A pak dodal, že mohou mě odmítnout, jestli to pokladou za nutné. Ale bydleli jsme s manželem dlouhou dobu před svatbou, tak řek, že to můžeme zkusit, když všechno prokážeme. Doporučil nám dodat chronologický seřazené fotky, letenky z dovolené, jestli jsme někam jezdili spolu atd. Takže jsem to vymyslela tak, manžel měl zlomenou ruku někdy uprostřed našeho vztahu, byly jsme tentokrát na Petříně a fotili se, a je na té fotce s tím obvazem.

Výzkumník: A máte k tomu lékařská svědectví?

Naděžda: Ano! Manžel byl tehdy ještě u armády, a v té jeho vojenské knížce jsou zápisy o tom že ten den měl zlomenou ruku. Takže jsme okopírovali úryvky, přepsali všechno a ověřili.

Výzkumník: Dali jste k tomu i tě fotky?

Naděžda: Jo, abychom prokázali, že v té době už chodily spolu. Pák jsem našla doma ještě něco, nějaké vstupenky do kina, tak jsem tam to všechno přinesla.

Ovšem to nestačilo, policie uskutečnila i kontrolu jejich bydlení, aby zjistila, že skutečně úřadům nelžou. Nakonec za měsíc po podání žádosti dostala Naděžda trvalý pobyt. Zatím je nejúspěšnější ze všech respondentů v této otázce.

Situace Ivana je složitější. Zavínil si sám svůj problém tím, že podal dokumenty na prodloužení víza o dva dny později, než to stanoví lhůta. Porušil tím zásadní pravidlo a musel Českou

Republiku opustit. V současné době dělá všechno, aby se dostal zpátky a mohl pokračovat ve studiu.

Ivan: ve skutečnosti, ta naděje je velmi mála, ale životní zkušenost ukazuje, že na tom nezáleží. Jestli je nějaká šance, udělám k tomu všechno. <> pořad doma něco čtu, chci se už konečně učit, chodit do školy a do práce třeba, víš, chci banální rutinu, už těch zařizování mám dost.

Musím taky zmínit i domácí legislativu, jako například výměny cestovních pasů. Tato jednoduchá procedura na první pohled taky občas nese s sebou určité potíže.

4.5.1 Cizinecká policie.

Cizinecká policie je přímým vykonavatelem cizinecké legislativy, na ní se podávají veškeré žádosti o prodloužení pobytu. Všichni respondenty jí zmiňují a to ve velmi nevýhodném světle.

Vasilisa: pak, až se přestěhoval ten úřad samotný, pamatuju si, tehdy se začali problémy, za prvé to, že se musí tam přijít ještě v noci, ačkoliv jsem to nevěděla a přišla několikrát v sedm ráno, občas jsem mělo to štěstí, že jsem se k tomu dostala, a pak jsem zjistila, že je nutné tam být už ve 12 večer a čekat celou noc. S papíry jsme taky měli nějaké problémy, ale ne začátku, spíše později, za několik let, na začátku všechno bylo v pořádku, protože hned přijímaly všechny dokumenty najednou, a pak něco vraceli, protože tam neseděl datum nebo se jim nelíbila formulace potvrzení o studiu.

Výzkumník: takže ty nějaké drobnosti?

Vasilisa: přesně tak, kvůli tomu jsme trpěli, protože pak museli tam jít znovu a zas stát tu frontu

David: Jednou mi nevzali potvrzení o studiu. Začal jsem tam křičet, protože už jsem neměl na to nervy, tu frontu jsem tam stal přes noc, byla strašná zima, takže jsem byl velice rozčilený.

V podstatě mě vyprovokovaly, ale pomohlo to. Už jsem si myslel, že mě zatknou, protože jsem tam skutečně řval, a pak tam přišel nějaký vedoucí, říkal, abych se uklidnil a dal mi lísteček, abych přišel druhý den a už ne stal tu frontu.

Tato skutečnost přivedla k tomu, že některé respondenty začali využívat služby tzn. klientů.

Klienti v tomto pojetí jsou lidé, kteří nabízejí svou pomoc zařízením legislativních otázek, za určitou

cenu poskytují místo ve frontě, chybějící dokumenty, ale nejsou to žádní právníci, jsou to jen osoby, které se podstatněji vyznávají v zákonech, jejich služby jsou často předražené a nejsou vázané žádnou smlouvou. Jsou známé příklady, kdy zájemce o své služby podváděli nebo okrádali.

Irina: Obrátila jsem se na firmu, ale podvedli mně tam, protože jsem platila nějaké peníze, a pak mě řekli, že jsem neplatila nic. K tomu ještě museli za mě stát frontu, podávat dokumenty a pak to vízum vyzvednout, ale neudělali nic, ztratila jsem peníze a musela to všechno dělat sama.

Výzkumník: no, a když jsi to dělala sama, nebylo to tak hrozný?

Irina: Ne, bylo to strašný, jsem tam chodila tři dny v kuse, první krát jsem nedostala lísteček, podruhé už jsem byla na řadě, ale selhal jím počítačový systém a všechno se vypnulo, takže znova nic. A pokaždé jsem zase musela stát přes noc.

Dokonce, během provádění rozhovorů byly vyslovené názory některých respondentů na cizineckou legislativu. Navrhují vlastní řešení a mluví o případných změnách, které mohou mít svůj dopad na pobyt a na cíl strategie jednání.

Výzkumník: Co si myslíš obecně o vlivu cizineckých zákonu na tvůj pobyt tady?

Tatiana: určitě mají významný vliv.

Výzkumník: a teď mi o tom vyprávěj.

Tatiana: nechtějí nám ulehčit život, komplikují nám ho čím dál, tím víc (smích). Z jedné strany tomu rozumím, protože je tady až neskutečný proud imigrantů a emigrantů, všech dohromady. Z jedné strany to chápu, protože například, nedávno jsem byla v Paříži a došlo mi, že vlastně Francouzi v Paříži už nejsou. A proto když jsem se vrátila, pochopila jsem, že tady obecně na rozdíl od jiných evropských států, tady Češi převládají jako národ. Ano je tady hodně Rusů a Vietnamců, jo těmi Rusy myslím rusky mluvících, takže asi z jednoho úhlu pohledu ta legislativa nastavená dobře. Ale z jiné strany, podle mě, je nutné rozlišovat lidi, které jsem jednou... jako víš, když existuje firma, ve které je zapsáno padesát lidí, jenom aby dostát to vízum, tak je nutno tyto lidi odlišit od těch, které přicházejí sem ne jen tak, ale na příklad studují a investují nějaké

peníze sem, kupují byt, já nevím, auto, toto všechno má jistý vliv na ekonomiku, a těchto lidí je hodně.

4.6 Informovanost.

Strategie jednání předpokládá existenci prostředku k dosažení cíle. Jedním z takových prostředků může být informovanost. V rámci této práce lze mluvit o informovanosti jako o druhu sociálního kapitálu. Konečným cílem všech strategií studentů – cizinců je získání trvalého pobytu, k jehož uskutečnění je nezbytné ovládnutí základní informace o fungování legislativního systému. Aby si jedinec mohl naplánovat určitý směr jednání, musí vědět, čím vlastně potřebuje projít. V průběhu výzkumu jsem zjistila, že celková orientace respondentů je špatná. Ta informace, kterou disponují není relevantní, tj, není získaná z příslušných úřadů, v podstatě vědí jen o tom jak zacházet se situací, která se dotkla přímo jích nebo někoho ze známých.

V souvislosti s tímto faktem v rozhovorech jsou hodně zmiňované různé pověsti, pravděpodobné či nikoliv.

David: Podle zákona si zavazenek oznámit policii jestli jeden z tvých dokumentů přestal platit, během dvou týdnů to musíš udělat U nás ve škole byl případ, že studenta deportovaly na pět let, protože neoznámil policii, že teď studuje jinou školu.

Nízkou informovanost přiznávají i sami respondenty, vypovídají o tom, že zvláště na začátku svého pobytu neměli potřebné znalosti o zařízení konkrétních věcí, jako je například samotné prodloužení povolení k pobytu nebo hledání práce.

Výzkumník: Jasně, ale jakoby ještě před tím jestli jsi snažil hledat nějakou práci a jak to šlo?

K.O.: No, nešlo to,

Výzkumník: A jako z jakých důvodů?

K.O. Z toho důvodu, že jsem se orientoval tady špatně, nevěděl jsem kam mám podat inzerát, jak mám tu práci hledat, a neměl jsem ani ty základní zkušenosti, pracovní.

Vasilisa: První vízum jsme dělaly doma, pak tady už prodlužovaly, ale doma nám chybně udělaly turistické vízum na dva měsíce jenom, tak jsme to brzo měly jít prodloužit, ale to jsme nevěděli, a pak si myslím i platily nějakou pokutu za to, ale jsme skutečně nic nevěděly.

Ivan: Když jsem se dostal do problému s vízem a odmítli mě prodloužení pobytu, chtěl jsem nejdřív napsat odvolání, ale na policii mě řekli, že nic tím nespravím, takže jsem se toho vzdal a nedělal to. Tak jsem čekal, jak to dopadne. Byl jsem špatně informován, nevěděl, co mám skutečně dělat.

4.7 Plány do budoucna.

Jestli příčiny příjezdu do České Republiky představovali výchozí bod strategii jednání, tak plány do budoucna je tím, kam se všichni strategie směřuje. V kontextu teorie integrace je tím cílem naturalizace, tj. přidělení českého občanstva. Avšak co se týče respondentů, o občanství mluvili velmi různorodě.

Naděžda zmiňuje o právní náročnosti konečné naturalizace. I když se k ní nachází nejbliže, cílu své strategie jednání už skutečně dosáhla

Výzkumník: Plánuješ pak někdy získat české občanství? Můžeš o ně požádat už teď jestli jsi vdaná, ne?

Naděžda: ano, můžu, ale asi až za pět let co budu mít trvalý pobyt, můžu o to požádat, ale nemusejí mě ho dat.

Výzkumník: A co si o tom myslíš? Potřebuješ ho?

Naděžda: určitě, je to hezké, ale nechápu prostě proč, pro mě toto je v podstatě formalita, necítím se tady jako bezprávná cizinka. Něco už mám, o něco jsem se za tyto roky dožádala, to občanství je v podstatě zmatek a peníze, 16 tisíc korun potřebuju zaplatit, abych se zřekla svého vlastního občanství, pak ještě nějaké ty tisíce za získání tady toho českého, jazykové zkoušky. Podle mě to je zbytečná ztráta času, nervů a peněz.

Pro Tatianu získání českého občanství je odepřením vlastní identity. O trvalý pobyt může požádat za půl roku, o českém občanství však neuvažuje.

Výzkumník: Chceš někdy požádat o občanství, nebo ti stačí trvalý pobyt? Jak to plánuješ?

Tatiana: v žádném případě nechci občanství. Neznamená to, že nechci to české, ale nechci se vzdávat toho svého vlastního.

Výzkumník: takže, kdyby existovala možnost dvojitého občanství, zajímala bys o to?

Tatiana: ano, protože mám tam <v zemi původu> rodinu, a nechci dělat vízum, abych se dostála domu. Ale i když třeba jedu jsem, stejně říkám, že jedu domu do Prahy, ale tam je domov, je to větší ve smyslu pojmu. A proto stačí mě trvalý pobyt a budu velmi šťastná, když ho konečně dostanu, nechystám se tady ucházet o prezidentské místo (smích) a proto ten pobyt m+ bohatě stačí.

Žádost o občanství se považuje za zbytečné a jeví se jako zatěžující faktor. Když už vlastně jedinec získá trvalý pobyt a přestane každoročně navštěvovat cizineckou policii, ztratí tím motivace znovu otevírat tuto problematiku a pokračovat v řešení svého právního statusu.

Co se týče otázky českého státního občanství, jedinou přímou touhu po tom vyslovil K.O. a to s určitých důvodu:

K.O. : mě například sem poslali proto, to bylo vlastní přání mé maminky, a podle ní tady všechno dělám, i když bych už měl začít uvažovat samostatně, ale nic, takže chce přestěhovat celou rodinu do Řecka, ale tam se nedá koupit nemovitost, pokud nejsi občanem Evropské Unie, a myslil si, že jsem tady proto, aby si ten sen splnila.

Dalším zajímavým momentem je nejednoznačnost České Republiky z pohledu studentů jakožto cílové nebo pouze tranzitní země. Evropská Unie a Schengenský prostor otevírají cestu dále na Západ a je pro mladé lidi velmi lákavou destinací.

Výzkumník: takže, tvou perspektivou a předností je zůstat tady? Nechceš se vrátit domů?

David: jestli tím tady myslíš Evropu, tak ano, ale říct přesně Česko nebo něco jiného zatím nemůžu, protože nevím. Jestli mě teď řeknou, že pro mě mají skvělou práci někdy ve Španělsku, tak good bye, děkuju moc, jedu tam. Jestli se ukáže možnost vrátit se zpátky do Čech bez ohrožení, že mi klesne výplata, asi se vrátím zpátky do Prahy, protože už tady mám kamarády a zakořenil jsem se tu.

4.8. Případová studie - příběh Ivana.

Zvolila jsem Ivanův příběh k ilustraci proměn strategie jednání na základě jeho negativních zkušeností. Vlastně ze všech respondentů se nejvíc zabýval řešením otázky vlivu cizinecké legislativy na svůj život. Něco o Ivanovi již bylo zmíněno v kapitolách, určených analýze rozhovorů. Nyní se podíváme na jeho příběh podrobněji a zaměříme pozornost na pochopení určitých strategií.

Před třemi lety přijel Ivan do Prahy za účelem studia. Svůj výběr země podstatně nezduodňuje, mluví o využití příležitosti a přání rodičů poskytnout synovi „zajímavé vzdělání“. Stejně jako většina studentů ze zemí bývalého Sovětského Svazu, nastoupil na přípravný jazykový kurz, kde studoval češtinu. Plánoval chodit na vysokou školu z humanitním zaměřením, ale neprošel přijímacím řízením. Neměl na výběr, tak rozhodl vysokoškolský studium uskutečnit na matematické fakultě, kam se nevyžadovali přijímací zkoušky. O důvodech nástupu na polární protikladnou školu mluví v souvislosti se svojí omezenou informovaností. Jednoduše řečeno, nevěděl, jak tento problém řešit, tak jednal podle prostředků, kterými disponoval v tento okamžik. První ročník skutečně Ivanovi ukázal, že jeho výběr fakulty selhal, a proto se rozhodl vrátit ke humanitním vědám. Společně se školními zátěži se náhle dostal do problému s cizineckou legislativou po dvou letech pobytu v ČR. Svoji dřívější zkušenosti popisuje velmi pozitivně. Zařízení víza proběhalo velmi rychle a snadné, toto vlastně nastolilo Ivanovou představu o průhlednosti a pohodlí systému. Jednou si nedal pozor a opozdil se s podáním žádosti o prodloužení pobytu, což bylo fatální chybou. Žádost totiž musí být podaná striktně do 14 dnů před skončením současného víza, jinak podle zákona pobyt bude ukončen. Ivan se tuto situaci snažil napravit a podle rady jednoho z místních klientů podal na cizineckou policii falešné osvědčení od lékařky, vysvětlující jeho zpoždění závažnou nemocí. Osvědčení bylo přijaté,

avšak lhůta vyřízení žádostí se blížila ke konci, a Ivan stále nedisponoval žádnou informací o tom, dostane vízum nebo ne.

Ivan: Ano, jsem čekal a čekal, pak jsem tam začal chodit, pak mě vydaly takový papír, rozhodnutí o zastavení řízení, takže přestaly se zabývat mým případem na základě velmi krátkého zdůvodnění, že tamta lékařka nemůže, nemá právo na psaní tohoto druhu osvědčení.

Následně se ukázalo, že řízení žádosti ani nebylo uskutečněno, jenom musel vypršet čas do okamžiku, kde toto rozhodnutí začne platit. Trvalo to čtyři měsíce. Čtyři měsíce nejistoty a očekávání deportaci. K vyhoštění ale nedošlo, musel Ivan dobrovolně Českou Republiku opustit. Před svým odjezdem zjistil na policii od vedoucího, že žádost o novém pobytu může podat znovu, ale na konzulátu ČR v zemi původu. Bylo mu sděleno, že jeho dokumenty jsou naprosto v pořádku, ale porušení základních pravidel nejde napravit.

Po návratu domu, Ivan podal žádost na konzulátu, jak mu bylo doporučeno, ale povolení k pobytu znovu nedostal.

Ivan: přijel jsem tam, odevzdal dokumenty, ale asi jsem řekl nějakou blbost na pohovoru nebo něco takového, rozhodli, že... možno to souviselo s tím, že jsem studoval nejdřív jednu školu a pak druhou, ale rozhodli, že to vízum zneužívám, a nepovolily mě dlouhodobý pobyt.

Výzkumník: nu a ten krátkodobý?

Ivan: ne, o ten jsem ani nežádal. Letos podmínky se zpřísnili, chtěli ode mě potvrzení o ubytování ověřené notářem, samozřejmě, že toto jsem neměl, podal jsem obyčejnou smlouvu o nájmu, ale to se jim nelíbilo.

Po tomto neúspěchu náhodou zjistil, že jeho kamarád má dvojité občanství, a je státním příslušníkem i jedné z Pobaltských zemí, které jsou zároveň členy EU a Schengenské smlouvy. Na základě přihlášení k návštěvě, dostal už několikrát krátkodobé víza, což mu umožňuje nacházet se na území ČR stanovenou vízem dobu.

Ivan: poprvé jsem přijel v zimě a rozhodl jsem se chovat jako normální člověk a přemýšlet o svých krocích. Tady podle rekomendaci jsem našel právníka, který se věnuje případům s cizinci. Šel jsem za ním, promluvili jsme se. Je to Čech samozřejmě, už mám dost těch klientských firem. Řek mi, že tady nic nedá udělat, podle zákona v Čechách povolení k pobytu dostat nemůžu, není to reálné. Ale v podstatě mi řekl, že se dá něco s tím udělat, všechno se dá napravit, ale teď

potřebuju udělat přijímačky a dostat se na školu, abych měl vhodné důvody k pobytu. Pak s tím právníkem spolu sestavíme dokument, který vysvětlí příčiny mého chování, proč jsem studoval jednu školu a pak druhou, přesvědčí všichni, že tady vůbec neplánuju žádné zneužívání, prostě chci tady studovat a to je všechno. Takže tento dokument podepíše český právník, uvede tam, že to je advokátní kancelář v Praze a bude všechno jak se má být. Konzulské úředníky nebudou mít možnost to zanedbat, budou muset na tento papír brát ohled.

Toto je současný stav legislativních zařizování Ivana. Je patrné, že současný studium zanechal kvůli opuštění území. Nyní ale potvrzení ke studiu potřebuje k uskutečnění povolení k pobytu. Momentálně se nachází v Praze a znovu dělá přijímací zkoušky. Měl na výběr dvě varianty, buď soukromou vysokou školu nebo státní. Ale na státní se pravděpodobně letos nedostane, nebyl totiž přítomen na zkoušce z češtiny z důvodu vyjednávání svého návštěvního víza. Při rozhovoru sdělil, že se zkusí domluvit o náhradním termínu, ale neví jestli jeho prosbě bude vyhověno.

Co se týče zaměstnání a zdravotnického pojištění, odpovídá Ivanova situace základním strategiím, které popsány v příslušných kapitolách.

Ačkoliv se velice snaží do České republiky vrátit, na otázku, jestli by chtěl tady zůstat natrvalo, odpověděl záporně. Zmiňuje to, že by chtěl v Praze nějakou dobu pobývat, vystudovat vysokou školu a začít pracovat a „vytvořit základ své osobnosti“, zatím neuvažuje ani o trvalém pobytu ani o českém státním občanství. Hovoří, že teď momentálně nejsou okolností, které by mohli racionálně překlánět ho k určitému řešení. Zároveň, vrátit se zpátky do země původu taky neplánuje.

Na závěr rozhovoru uvedl velkou podporu svých rodičů, které ho povzbuzují k řešení všech problémů a jsou velice pyšné na to, že se nevzdává.

4.9. Porovnání výsledků analýzy z jinými výzkumy podobné problematiky.

Součástí již zmíněného projektu „Jak se žijí cizincům v Čechách“ je článek v časopisu Biograf jedné z jeho řešitelů B. Tollarové „Integrace cizinců v Česku: pluralita nebo asimilace?“ (2006). Jelikož můj výzkum se nezabývá kompletním přehledem integraci cizinců, nacházím v tomto článku shodující výsledky, konkrétně v podkapitolách „strukturální dimenze“ a „sociálně – ekonomická integrace“. Náplň těchto rovin integrace, ale z pozice studentů je popsána i v mém výzkumu.

Strukturální dimenze integrace zahrnuje to, co ve své práci uvádím jako cizineckou legislativu, tj. přístup státu k imigracím a právní rámec pobytu. Závěry analýzy dít poukazují na jisté nedostatky jako je návaznost možnosti legálně pracovat a studovat na právní podmínky života cizinců. Ve svém výzkumu mluvím o omezené dostupnosti pracovního trhu pro studenty z důvodu jejich právního statusu. Typ víza a druh povolení k pobytu jsou rozhodujícími faktory, ovlivňujícími postavení cizince vcelku. Dalším nedostatkem, popsaném v článku, je vázanost povolení k pobytu na dobu účelu, a jako výsledek – nejistota a snaha získat trvalý pobyt co nejrychleji. Jako specifický problém se objevuje institut cizinecké policie a jejího fungování.

Sociálně – ekonomická integrace zastoupená v mém výzkumu kapitolami „Zaměstnání“ a „Informovanost“, jejíž zásadním prvkem je provázanost povolení k pobytu a legálností zaměstnání. Jelikož ve své práci neuvádím pracovní činnost jako podmínku legálního pobytu studenta, objevuje se v okamžiku, když je studium ve své závěrečné fázi a jedinec potřebuje získat další prostředky k legalizaci svého pobytu v Čechách. S tímto souvisí i pojednání o nelegálním zaměstnání jako práci neopatřenou pracovní smlouvou vůbec nebo v dostatečné míře. Zároveň omezenost přístupu na trh práce nutí k nástupu na nevýhodnou pracovní pozici. Další schodu dvou výzkumů je úroveň informovaností a orientace ve společnosti. Tollarová zmiňuje skutečnost, že cizinci disponují aktuální informací jenom v rýci svého současného postavení. Jakmile se nastane změna nebo problém, nevědí odkud tuto informaci čerpat. Tím pádem mohou spoléhat na rádu nebo pomoc od někoho, kdo tímto na základě své zkušenosti procházel.

Další pracovní studii je „Analýza postavení cizinců dlouhodobě žijících v ČR a návrh optimalizačních kroků“ I. Gabala (2004, s. 25-26). Cílem této studii je určení klíčových problémů. V závěru jsou uvedeny návrhy řešení, které lze zformulovat na základě její analýzy dat.

- Legislativní změny by měly potlačovat negativní faktory, a přispívat k růstu motivace a ocenění legální integrace směrem k participaci ve veřejném životě a naturalizaci cizinců v Čechách
- Imigranty by měly být dlouhodobě a stabilně vnímaný
- Měly by se zvýšit výkonnost cizinecké policii, která v současné době chybí.
- Posílení právní pozice, ochrany a jistoty cizinců.

5. Závěr.

Ve své bakalářské práci „Strategie jednání rusky mluvících studentů na základě podmínek daných zákonem o pobytu cizinců na území České Republiky“ jsem zkoumala vliv cizinecké legislativy na rozhodnutí a jednání aktérů při výběru vysoké školy, hledání zaměstnání a zařizování zdravotnické péče. Tyto tři téma byly zvolené jako zásadní nástroje k uskutečnění pobytu v cizí zemi.

Cílem výzkumu je pochopení a popis volených strategií. Sběr dat probíhal pomocí polostrukturovaných rozhovorů s rusky mluvícími studenty vysokých škol v Praze. Rozhovorů se zúčastnilo osm respondentů. Ve svém výzkumu jsem se zaměřovala na cizince s trvalým pobytem nebo dlouhodobým povolením k pobytu.

Každá strategie je časovým procesem, směřujícím k jistému cíli. V kontextu zkoumaného problému tímto cílem je úspěšná integrace v České Republice. Integrace probíhá na různých úrovních a má několik dimenzí. Ve svém výzkumu se zaměřuju na strukturální dimenze a sociálně – ekonomickou integraci. Strukturální dimenze integrace souvisí s legislativním rámcem legálního pobytu. Řeč jde o politických podmínkách, nezbytných k samotnému uskutečnění pobytu. Strukturálně – ekonomická úroveň zahrnuje nástroje ke stabilizaci a samostatnosti cizince. Sem se vztahují možnosti studovat, pracovat, vlastnit nemovitost atd.

Úspěšnost integrace se vyznačuje potlačením vlivu cizinecké legislativy na život migrantů. Nejlepším scénářem je získání trvalého pobytu nebo státního občanství České Republiky. Avšak cesta studenta k trvalému pobytu je nejdělsí, na rozdíl od dalších právních skupin. V tomto případě jednou ze strategií je změna účelu pobytů na pracovní nebo podnikatelský.

Každá strategie jednání obsahuje kromě cíle, prostředky a podmínky a regulující normy. V roli normy v této práci vystupuje cizinecká legislativa.

Výchozím bodem strategií je příhod do České Republiky. Hlavními faktory motivace jsou bezplatné vzdělání, výhodná geografická poloha a blízkost jazyka a kultury celkově

Základní podmínkou naplnění cíle, tj. úspěšné integrace se ukázala vhodně zvolená vysoká škola. Dlouhodobý pobyt za účelem studia vyžaduje každoroční prodloužení víza na základě platného potvrzení o studiu. Odsud je patrné, že jakékoliv odchýlení od linie úspěšnosti může ohrozit celý pobyt.

Další podmínkou je zařizování zdravotní péči. Cizinecká legislativa zařazuje smlouvu o pojištění do seznamu dokumentů povinných k prodloužení pobytu.

Podle legislativních předpisů není zaměstnání podmínkou uskutečnění pobytu za účelem studia. V tomto výzkumu se ukazuje jako nástroj živení nebo předpoklad ke změně druhu pobytu.

Dalším výrazným prostředkem strategie jednání je informovanost. Předpokládá konkrétní znalosti ohledně fungování cizinecké legislativy. Výzkum posoudil celkovou míru jako nedostačující.

Jelikož jako cíl volených strategie jsem uvedla úspěšnou integrací, její pojetí se různí. Podle teorie konečným cílem by měla být naturalizace, tj. získání českého státního občanství. Výzkum ale ukázal, že rusky mluvící studenty považují získání trvalého pobytu za konečnou etapu své strategie.

Pro názornost výsledků výzkumu jsem uvedla kompletní příběh jednoho z respondentů. Je ukázkou volby strategii jednání v kontextu reálné situace.

Porovnála jsem výsledky svého výzkumu se závěry již proběhách studii – „Integrace cizinců v Čechách: pluralita nebo asimilace“ B. Tollarové a „Analýza postavení cizinců dlouhodobě žijících v ČR a návrh optimalizačních kroků“ I. Gabala. Jsou patrné určité shody, jako je například závislost cizinců na účelu pobytu, špatná informovanost a nestabilita pobytu.

6. Seznam použité literatury

- BARŠA, Pavel. Politická teorie multikulturalismu. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. 347 s.
- COUSSEYOVÁ, Mary. Rámec integrační politiky. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2000. 54 s.
- GEIST, Bohumil. Sociologický slovník. Praha : Victoria Publishing, 1992. 647 s.
- JANDOUREK, Jan. Sociologický slovník. Praha : Portál, 2007. 285 s.
- MILES, Matthew B. ; HUBERMAN, A. Michael . Qualitative data analysis : an expanded sourcebook. Thousand Oaks : Sage Publications, 1994. 338 s.
- PARSONS, Talcott, et al. Theories of society : foundations of modern sociological theory : two volumes in one. New York : Free Press, 1965. The four wishes and the definition of the situation by William I. Thomas, s. 741 - 744.
- PARSONS, Talcott, et al. Theories of society : foundations of modern sociological theory : two volumes in one. New York : Free Press, 1965. Three types of personality by William I. Thomas and Florian Znaniecki, s. 934 - 940.
- PARSONS, Talcott. O strukturje social'nogo djeystvija . Moskva : Akademičeskij proekt , 2000. 389 s
- SILVERMAN, David. Ako robiť kvalitatívny výskum : praktická príručka. Bratislava : Ikar, 2005. 327 s.
- ŠUBRT, Jiří ; BALON, Jan . Teorie jednání : jeden koncept, mnoho koncepcí. Praha : [s. n.], 2008. M. Loužek Příběh jednání z perspektivy teorie racionální volby, s. 125 - 141.
- ŠUBRT, Jiří. Talcott Parsons a jeho přínos soudobé sociologické teorii. Praha : Karolinum, 2006. 245 s.
- ŠVAŘÍČEK, Roman; ŠEĐOVÁ, Klára. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách . Praha : Portál, 2007. 377 s.
- KLVAČOVÁ, Petra. Identita integrace : [rukopis] / vytváření příběhů úspěšné integrace ve vyprávění cizinců žijících v České republice. Praha, 2006. 98 s. Dizertační práce. FSV UK.
- BARŠA, P. ; BARŠOVÁ, A. : Česká republika jako přistěhovalecká země [online]. 2006 [cit. 2011-06-24]. Dostupné z WWW:

<http://se2.isn.ch/serviceengine/Files/RESSpecNet/29249/ipublicationdocument_singledocument/BF015BB6-94B1-46F6-953A-5C86F61B3786/cs/2006-02-Pristehovalska+zeme.pdf>.

BAUBÖCK, R. . The Integration of immigrants [online]. 1994 [cit. 2011-06-24]. Dostupné z WWW: <http://www.ihs.ac.at/publications/lib/ihsrp_15.pdf >.

GABAL, Ivan . Analýza postavění cizinců dlouhodobě žijících v ČR a návrh optimalizačních kroků [online]. 2004 [cit. 2011-06-24]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/doc1_1349_600424750.pdf >.

HECKMANN,, F. . Integration policies in Europe: National differences and/or convergence? [online]. 1999 [cit. 2011-06-24]. Dostupné z WWW: <http://www.efms.uni-bamberg.de/pdf/efms_p33.pdf>.

Jak se žije cizincům v Čechách [online]. 2004 [cit. 2011-06-24]. Dostupné z WWW: <<http://biocizi.fsv.cuni.cz> >.

Ministerstvo vnitra České Republiky [online]. 2010 [cit. 2011-06-24]. Informace pro cizince. Dostupné z WWW: <cizince <http://www.mvcr.cz/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince.aspx>>.

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2010 [cit. 2011-06-24]. Úplné znění zákona o pobytu cizinců – vyznačené změny. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zmeny-v-oblasti-vstupu-a-pobytu-cizincu-na-uzemi-cr-od-roku-2011.aspx>>.

Pobyt cizinců na území České republiky [online]. 2010 [cit. 2011-06-24]. Dostupné z WWW: <www.domavcr.cz/downloads/rtf/Brozuura_cizinci-webverze_revize_2010_fin.doc>.

LEIX, A. (2003): K problematice transkriptu v sociálních vědách. Biograf (31): 53 odst. Dostupné na adrese <<http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=3105>>

TOLLAROVÁ, B. (2006): Integrace cizinců v Česku: pluralita, nebo asimilace? Biograf (39): 107 odst. Dostupné na adrese <<http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=v3902>>

7. Přílohy

7.1 Příloha č. 1. Okruhy kladených otázek

Kladené otázky představují určitou posloupnost, jejíž cílem je podání obrazu o průběhu života respondenta od okamžiku příchodu do České Republiky.

Příjezd do České Republiky

- proč jsi zvolil(a) konkrétně ČR?
- Uvažoval(a) jsi o jiných zemích?
- Popiš, prosím, začátek svého pobytu

Výběr vzdělání

- Jak probíhal výběr vysoké školy?
- Kam jsi podával(a) přihlášky?
- Jak teď vypadá tvůj studium?

Výběr práce a zkušeností s ní

- Máš nějaké zkušenosti s prací a její zařízením v Čechách? Popiš je, prosím.

Zdravotní pojištění a jeho využití

- Jaké zdravotní pojištění máš?
- Jaké máš zkušenosti s jeho používáním?
- Jak se zařizuješ kompletní pojištění podle nového zákona?

Problémy se zařizováním víza

- Měl(a) jsi někdy závažný problém s prodloužením pobytu?
- Popiš, prosím své zkušenosti s prodloužením pobytu?

Vliv cizineckých zákonů na život

- jak souvisí průběh tvého pobytu a života s cizineckou legislativou?

Plány do budoucna

- Plánuješ zůstat v ČR natrvalo?
- Co si víc přeješ trvalý pobyt nebo české občanství?

7.2 Příloha č. 2. Informovaný souhlas.

Dne _____ jsem poskytl(a) rozhovor Anně Shalygyně v rámci výzkumného projektu „Strategie jednání ruských mluvčích studentů na základě podmínek daných zákonem o pobytu cizinců v České Republice“. Jmenovaná působí jako studentka Fakulty Humanitních studií Univerzity Karlové v Praze.

Pro účely analýzy v rámci uvedeného výzkumného projektu a pro účely na ně navazující výzkumné činnosti výše jmenované řešitelky smí být tyto rozhovory zpracovány *:

- Jen s mým jménem a kontaktem na moji osobu
- Jen v anonymizované podobě bez souvislosti s mým jménem a kontaktem na moji osobu

V případě, že úryvky z těchto rozhovorů budou součástí publikací nebo veřejných prezentací výsledků výzkumu *:

- Souhlasím s tím, aby byly uváděny v souvislosti s mým jménem
- Souhlasím s tím, aby byly uváděny v souvislosti s mým jménem, ale chci takový text předem autorizovat
- Smí být uvedeny jen v anonymizované podobě bez mého jména a v souvislosti s mojí osobou.

Až skončí výzkumný projekt „Strategie jednání studentů ze Třetího světa na základě podmínek daných zákonem o pobytu cizinců v České Republice“, tyto rozhovory *:

- Smí být archivovány a tím zprostředkovány pro účely jiných výzkumů a dalších badatelů v plném rozsahu, včetně kontaktů na moji osobu tak, aby mě další výzkumníci mohli v případě potřeby znovu oslovit, úryvky uvedené v publikovaných výstupech takových výzkumů budou anonymizovány
- Smí být archivovány a tím zprostředkovány pro účely jiných výzkumů dalších badatelů, ale pouze v anonymizované podobě, bez spojení s mým jménem a mojí osobou.
- Smí být dále zpracován jen výzkumníkem jmenovaným v tomto souhlasu

Na základě tohoto souhlasu smí být mé jméno, adresa a osobní údaje obsažené v těchto rozhovorech zpracovány nejdéle 30 let. Pokud k tomu byl dán souhlas, smí být poté využívány podle zákona č. 97/1974 Sb. o archivaci. V opačném případě musí být rozhovor anonymizován.

Jméno:

Podpis:

---

*vyberte jednu z uvedených možností

7.3 Příloha č. 3 Kódovací kniha.

Cesty domu	N163, t246, d266, d277, d274
Cizinecká policie	I45, i47, i48, i49, i52, i58, i59, n49, n50-n52, n 61 –n65, v22, v23, v24, d74 – d86, n115-n123, e183-e203, e217, t152 – t174, t179, d209-d212, d216-d234, d238-d241,
Domácí legislativa	T84, i177-i198, iv95-iv98, e144 – e155
Domácí studium	T18, d36v8, v10
Druh pojištění	K37, k39, k41, v48,v50, v49, v51, v52, v54, i123, i124, iv48 –iv54, iv64, d162, d164, d165, i132-i138, n154, n159, e159, t111 – t114, t116 – t120, d189 – d191, d197, d204
Důvody příchodu do Prahy	K2, k3, k4, k9,k11, k12, k118,e3, e4, e8, t2, t3, t5, t6, t7, t9, t16, d8, d15, d16, d18, d20, i4, i5, i6, i7, iv 4, iv5, iv9, iv10, n2, n4, n5, n7, n9, n11, n13, n15, v2, v3, v4, v5, v6, iv119, iv122
Hledání práce	K25, k32, k33, iv41, iv43, k76, i101-i109, v60-v66, v69-v72, v98 – v102, t98, t99,
Informovanost	K30, k12, k14, v18, k121, k122, i164, i199-i201, iv89, k133, k134, e230, e231
Kapital	D10, d11, d28, d30, d32, v32-v36, v45, v46, e70, t56, t63, d96, d100, d105, i95, n80, t64, n165, t109, d177, d178, d254,

	t191, t196, t208-t211, t212, d269-d271
Návrat domu	T26, k68, e131 –e140, iv91, iv93, iv94, iv121
Občanství	v85-v91, t88, t90, t91, n142 –n146, k140, k142, k145, d181, d183, d184, iv136-iv138, e234-e237
Placená pomoc – prodloužení víza	I45-i50, n70 –n78, k123, k124, iv111 – iv113, k129 – k131, d247-d251
Plány do budoucna	K94, d97, d98, v75, v80, v92, v93, k97, k110, e100, e106, i157 –i162, i167, i169, iv113, iv114, k148- k150, d176, d187, iv127 – iv132, e239-241, t212, t218,
Plány ohledně práce	E95, e96, d 167 – d169, i157 – i162, v103, d177, d178,
Porovnání s jinými státy	K64, k95, k107, k126, d236, d258, d262,
Používání pojištění	v48,v50, v 49, v51, v52, v54, i125 – i130, iv58-iv63. I139-i155, n156, n157, e161 – e181, t115, t123 – t144, d193
Pracovní zkušenosti	Iv40, v58, v59, e80, i82-i99, i112-i117, t76, d122 – d164, t96, n150, t102 – t109, d199,d205
Rodina, rodiče	e4, t28, d15, d16, i6, i54, i67, iv5, iv36, n4, n5, n18, n19, n21, e70, e71, t29, t61, i106, i107, i109, e115, t66 – t68, t75, t77, t90, k148-k150, e141, e142, d196, iv138, t201, t208-t211, d269 – d272

Studijní zkušenosti	K46, k47, k 48, e43, e45, e47, e48, e49, e51, i66, iv7, iv24, iv25, iv29, iv30,iv32, iv4, iv35, iv38, k81 – k86, e52-e56, e61, e57, e99, d52, v68, v76, v77-v79, v81, e112, e121, e123, e127, t133, t136, t140, d108, iv121, v96,v97, v105, v106d171, d172, iv124, e213, e214, e219
Trvalý pobyt	V44, n86-n113, v85-v91, t 81, t92, i165, n168, v107, d180, iv136-iv138,e234-e237
Vízum	E23 – e40, i45, n48, n54 – n57, v19, v20, v44, n26, n27, n28, n30, k49, k50, k54,k90, e65, e66, t56, t57, t58, t60, t61, d81, d97, d98, i78, i79, iv70 – iv117, n67, n125-n123, v95, t71, d120, e119, e120, i177-i198, v98, v107, t65, t67, t68, t75, t77, e157, e204, e208, e210, e213, e219, e232
Výběr vysoké školy	K17, k19, k20, e17, e18, t13, d36, d37, d42, i18, i19, i20, i21, i25, i30, i31, i32, i63, i64, i65, iv14, iv20, iv22, n29, n30, n31, n32, n 34, n36-n41, n43, v11, v13, v15, v16, t31-t40, t50, d44, d56,
Zákon o pobytu cizinců	K43, k112, d112, i207,i209,i210, d208, d214, d253, t180 – t183, t183 – t188, t192, d264,
Znamé	T5, iv44, n44, n46, i82, k104, k108, k111, k119, d113 –d116, t97, t122

